

ГАВРИЛОВА І.В., студент каф. ЕАтаО НТУ «ХПІ»

ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Глобалізація, транзитивний характер економіки, економічна криза, загострення конкуренції, стагнація ринків – вимагають від вітчизняних підприємств не аби яких сил для забезпечення фінансової стійкості, та їх нормального функціонування. Для пом'якшення негативного впливу зовнішнього середовища та забезпечити ефективність своєї діяльності, максимізацію прибутку потрібно шукати нові шляхи та інструментарій для трансформації організаційної структури управління підприємством в прогресивну комплексну систему внутрішнього контролю, яка

зможє вирішувати цїльові завдання.

В економічно розвинених країнах у більшості випадків використовується система фінансового контролінгу основними завданнями якої є: управління фінансами підприємства, забезпечення його нормального функціонування в кризових умовах (в довгостроковому та короткостроковому періоді), виявлення відхилень поточних фінансових показників від запланованих, нейтралізація ризиків та негативних факторів зовнішнього середовища, досягнення цілей.

Дослідженнями з впровадження механізму фінансового контролінгу на підприємствах займались такі зарубіжні та вітчизняні вчені як: І. Басанцов [1], І.О. Бланк [2], О.О. Терещенко [3], С.М. Іванюта [4], М.М. Аксентюк [5], О.В. Коваленко [6], О.П. Полтіна [7], В.О. Василенко [8], О.В. Манойленко [9,10], О.В. Сиром'ятникова [10]. Проте значна кількість проблемного кола питань досі залишається невирішеною та потребує подальших досліджень.

В сучасних несприятливих умовах, які можуть призвести до банкрутств значної кількості суб'єктів господарської діяльності, головною цїллю залишається впровадження системи внутрішнього контролінгу, що у подальшому реалізується у комплексі інструментів стабілізації фінансово-економічного стану, діагностики, нейтралізації ліквідації відхилень [11].

Таким чином, основними завданнями служб контролінгу є:

- 1) Контроль своєчасним виявленням відхилень, додаткових ризиків і шансів з відповідною корекцією плану;
- 2) Аналіз інформації об'єкта контролінгу;
- 3) Виявлення нових можливостей та розвиток сильних сторін;
- 4) Проведення внутрішнього аудиту, координація діяльності з діями незалежних аудиторів;
- 5) Своєчасне проведення фінансового моніторингу та діагностики;
- 6) Визначення шляхів досягнення цілей підприємства;
- 7) Оцінка достовірності облікових даних, надійності функціонування систем господарського обліку, а також операційного та адміністративного контролю.

Основні функції фінансового контролінгу показано на рисунку 1 [12].

Фінансовий контролінг є управлінським інструментом, який при правильному застосуванні та впровадженні допоможе українським підприємствам нормально функціонувати в кризових умовах господарювання. За допомогою системи фінансового контролінгу можна вирішувати наступні основні проблеми:

- 1) контролювати дебіторську заборгованість;
- 2) своєчасно виявляти та нівелювати низьку платіжну дисципліну контрагентів;
- 3) забезпечувати ефективне управління витратами й доходами;
- 4) поповнювати обсяги оборотних коштів;
- 5) забезпечувати оперативність отримання фактичної інформації про поточну діяльність підрозділів і компанії загалом;
- 6) підвищувати якість управління власним капіталом;
- 7) впроваджувати ефективну кредитну політику на підприємстві;
- 8) адаптувати фінансову діяльність суб'єкта господарювання до змін у податковому кодексі;
- 9) вдосконалити (з погляду розв'язання управлінських задач) систему внутрішньої фінансової звітності; та сприяти подальшому розвитку його ефективності та безбитковості [13].

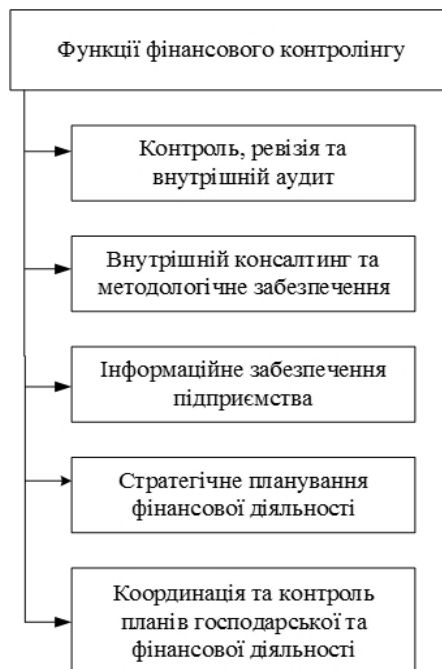

Рис. 1. Функції фінансового управління підприємством [10]

В сучасних умовах, коли зовнішнє середовище досить

мінливе, вітчизняним підприємствам потрібно шукати шляхи для адаптації, саме тому впровадження контролінгу на підприємстві є досить важливим та актуальним компонентом. При своєчасному застосуванні інструментарію фінансового контролінгу, головною метою якого є своєчасне діагностування відхилень та розробка заходів щодо збереження ліквідності та платоспроможності підприємства можна забезпечити досягнення поставленої мети та ефективно вирішення завдань загальної системи управління підприємством.

Список літератури: **1.** Басанцов І.В. Впровадження системи державного фінансового контролінгу на стратегічних підприємствах України / І.В. Басанцов, О.М. Галайко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Mre/2011_2/4_1.pdf; **2.** Бланк І.А. Антикризисное финансовое управление предприятием [Текст] / Бланк И. А. – К. : Эльга, Ника – Центр, 2006. – 672 с.; **3.** Терещенко О.О. Управління фінансовою санацією підприємств [підручник] / О.О.Терещенко. - Київ: КНЕУ, 2006. - 552 с.; **4.** Іванюта С.М. Антикризисні заходи в підприємствах АПК: [монографія] / С.М. Іванюта; Полтавська держ. аграрна академія. – Полтава : ПДАА, 2003. – 294 с.; **5.** Аксентюк М.М. Контролінгове забезпечення стратегії розвитку підприємства / М.М. Аксентюк // Економіка та держава. - 2008. - № 7. - С.40-42.; **6.** Коваленко О.В. Деякі аспекти сучасного антикризового управління промисловими підприємствами / О.В.Коваленко // Економіка и управление. - 2013. - № 4. - С. 41-46.; **7.** Полтіна О.П. Концептуальні основи використання контролінгу в управлінні фінансовою безпекою підприємства / О.П. Полтіна // Актуальні проблеми економіки. - 2011. - № 7 (121). - С - 139-145.; **8.** Василенко В.О. Антикризисное управління підприємством / В.О. Василенко: [навч. посібник; вид. 2-ге, виправл. і доп.] - Київ: Центр навчальної літератури, 2005. - 504 с.; **9.** А.В. Манойленко Формирование системы базовых показателей оценки устойчивости социально-экономического состояния региона / А.В. Манойленко, Н.В. Савченко // Проблеми економіки. - 2014. - № 4. - С. 234-240. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pecon_2014_4_30; **10.** Манойленко О.В. Теоретичні передумови запровадження заходів антикризового управління на промислових підприємствах України / О.В. Манойленко, О.В. Сиром'ятникова // Дослідження та оптимізація економічних процесів: монографія [Під ред. д-ра екон. наук, професора Манойленка О.В.] – Х.: НТУ «ХП», 2013. – С. 407-420.; **11.** Н.О. Бабіна Антикризисный финансовый контролінг як фактор забезпечення економічної безпеки підприємства [Електронний ресурс] / Бабіна Н.О.- Режим доступу: <http://er.knutd.com.ua/bitstream/123456789/224/1/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F.pdf>. – 2014.; **12.** Марич П.М. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання [Електронний ресурс] / П.М. Марич, Л.П. Коваль // Львів. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.megos.org.ua/finance-dialnist.html>; **13.** І.В. Радзівіло, І.В. Сіліна Концептуальні засади фінансового контролінгу на підприємстві [Електронний ресурс] / Радзівіло І.В. Сіліна І.В. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4518>. – 2015. – Назва з екрана.